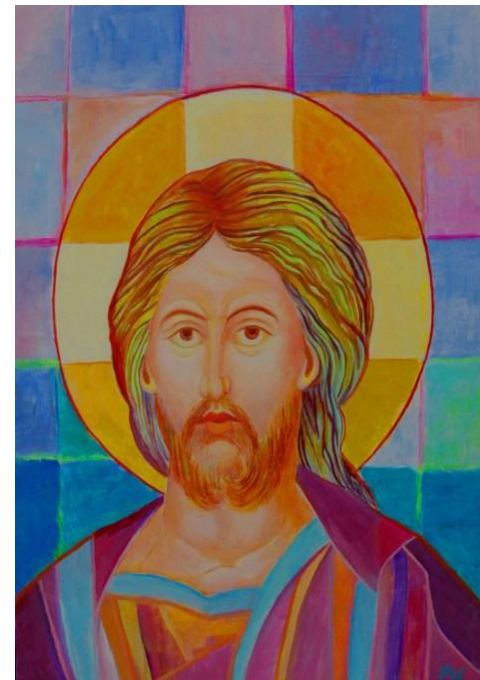

Jezus Chrystus prawdziwy Bóg i prawdziwy człowiek

Jak mówić o unii hipostatycznej?

W-63 18.03.2017 r.

Prowadzący: Bogumiła Rzepnicka

Bibliografia:

1. Być chrześcijaninem. Teologia dla szkół średnich, red. Rusecki M., Lublin, KUL 2007.
2. Langkammer H., U podstaw chrystologii Nowego Testamentu, Wrocław 1976
3. Müller, G. L., Chrystologia: nauka o Jezusie Chrystusie. Wolfgang Beinert (przedmowa) Wiesław Szymona OP (przekład), Zdzisław Kijas (wstęp). Wydaw. "M", 1998, s. 509, seria: Podręcznik teologii dogmatycznej: traktat 5
4. Ozorowski E., Dzieje chrystologii, Studia teologiczne 1, 25-62

Chwila refleksji

Co dla mnie oznaczają słowa „Wierzę w Jezusa Chrystusa?”

Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Łomży

Nauka o Jezusie

Jest wynikiem refleksji nad utrwalonym w Piśmie świętym **doświadczeniem wiary** świadków czynów i słów Jezusa Chrystusa

CHRYSTOLOGIA

Chrystologia stawia głównie trzy pytania:

1. Czy Jezus Chrystus był?
2. Kim był?
3. Co zdołał?
4. Kim jest dla nas?

Kim jest Jesus Chrystus?

„Kim właściwie On jest, że nawet wicher i jezioro są Mu posłuszne?” (Mk 4, 41)

Wielorakość opinii Jezusie ukazuje nam już Ewangelia: „A wśród słuchających Go tłumów odezwały się głosy: Ten prawdziwie jest **prorokiem**. Inni mówili: To jest **Mesjasz**. Ale – mówili drudzy czyż Mesjasz przyjdzie z Galilei? [...] I powstało w tłumie rozdwojenie z Jego powodu”

(J 7, 40-41. 43)

Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Łomży

Kim jest Jesus Chrystus?

Te pytania wyznaczały podział dawnej chrystologii:

- a) chrystologia, czyli kim jest Jezus Chrystus sam w sobie – prawdziwym człowiekiem,
- b) soteriologia, czyli kim jest Chrystus – Zbawicielem.

Kim jest Jesus Chrystus?

Dzisiejsza teologia nie chce dzielić chrystologii na dwie części, mówi o integralnej chrystologii, podkreślając, że trudno dzielić Chrystusa na osobę i dzieło, na to Kim jest i Kim jest dla nas.

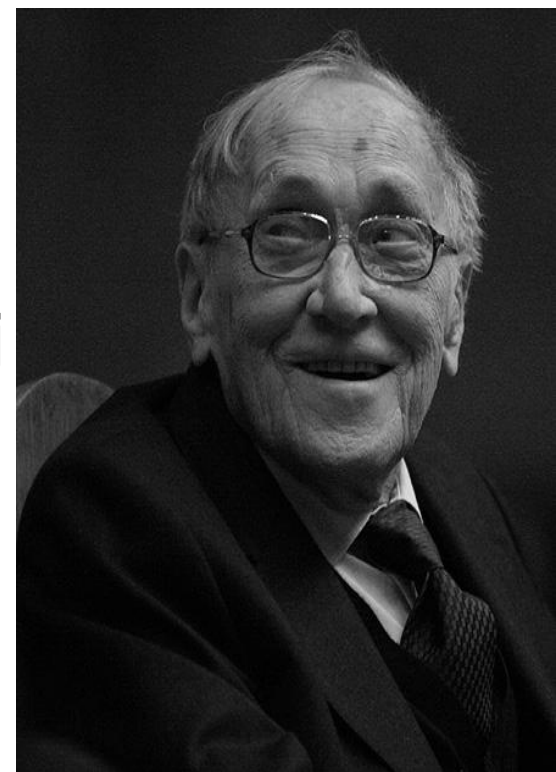
Określenie chrystologii

- systematyczna refleksja nad wydarzeniami z życia Jezusa Chrystusa w świetle Objawienia;
- systematyzacja w świetle Objawienia Osoby Chrystusa i Jego dzieła;
- systematyczna refleksja nad Chrystusem i Jego dziełem.

Kim jest Jesus Chrystus?

„Jezus pozostał w kulturze naszej nie tylko dla tych, co wierzą w Jego boskość albo choćby posłannictwo nadprzyrodzone. Obecny jest w naszej kulturze nie przez dogmaty tej lub owej gminy, ale przez wartość pewnych wskazówek, które były nowością i które są żywotne”.

Leszek Kołakowski, Jezus Chrystus – prorok i reformator, Argumenty (9:1965 nr 51 – 52)

Kim jest Jesus Chrystus?

Wartości kultury ogólnoludzkiej związane z nauką Jezusa wg L. Kołakowskiego to:

- zniesienie prawa na rzecz miłości,
- usunięcie przemocy ze społeczności ludzkich,
- podkreślenie wartości dóbr duchowych,
- jedność ludzkości.

„Zasób duchowy, który On wprowadził w obieg”

Kim jest Jesus Chrystus?

Dlatego „wszelka próba unieważnienia Jezusa, usunięcia Go z naszej kultury pod takim pretekstem lub na takiej oto zasadzie, iż nie wierzymy w Boga, w którego On wierzył – wszelka taka próba jest śmieszna i jałowa. Próba taka jest dziełem ludzi ciemnych [...], **którzy chcą okrawać tradycję kulturalną, wyjawiając ją z najżywotniejszych soków** [...]. Osoba i nauki Jezusa Chrystusa nie mogą zostać usunięte z naszej kultury ani unieważnione, **jeśli kultura ta ma istnieć i tworzyć się nadal**”.

Kim jest Jesus Chrystus?

„Myślę o Jezusie prawdziwym, a to znaczy: prawdziwie, rzeczywiście i niezbywalnie obecnym w naszej historii”.

„Czy był Bogiem? Nie mam pojęcia. Ale jeśli jakiś Boży człowiek żył kiedykolwiek na tej ziemi, to był nim On”.

Leszek Kołakowski, Jezus ośmieszony

Kim jest Jesus Chrystus?

„Przebaczał grzechy nie w sensie osobistym, nie tak jak każdy z nas może przebaczyć innym z niewagi i zranienia, których od nich doznał, ale w takim, że je znosił, unieważniał, wymazywał z życia. "Remittuntur tibi peccata tua"*. Kto mógł tak powiedzieć? Fałszywy Mesjasz lub Mesjasz prawdziwy; szaleniec lub Christos - Pomazaniec, szatański uzurpator lub Boży wysłannik; bluźnierca lub ten, kto ma klucze do Królestwa. Unieważnić grzechy nie znaczy wyrzec się prawa do kary albo do uczucia gniewu i oburzenia. Nie, to coś więcej niż akt moralny i prawny - to akt ontologiczny, jeśli można tak powiedzieć, równy aktowi stworzenia ex nihilo; to unicestwienie świata takiego, jaki był przed przebaczeniem, zbrukanego i pogrążonego w zamęcie przez grzech - nieważne, jaki grzech, choćby tylko jeden grzech - i odtworzenie świata w jego czystości; jest to powtórne stworzenie wszechświata. Ten, kto ma tę niezwykłą moc, musi być **pełnomocnikiem Stwórcy, jeśli nie Stwórcą samym**".

Historyczność osoby Jezusa Chrystusa

- **Źródła żydowskie:** Józef Flawiusz, Talmud
- **Źródła rzymskie:** Swetoniusz, Tacyt, Pliniusz Młodszy, Lukian, Tallus, Mara Bar-Serapion, Flegon

Historyczność osoby Jezusa Chrystusa

Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Łomży

Historyczność osoby Jezusa Chrystusa

Józef Flawiusz - syn Mattiasza, ur. ok. **37-38** po narodzeniu Chrystusa, wcześniej kapłan Jerozolimski, który później stał się obywatelem rzymskim i nadwornym historykiem domu cesarza Wespazjana i jego syna Tytusa. Autor „Dawnych dziejów Izraela”.

Historyczność osoby Jezusa Chrystusa

„Festus już nie żył, a Albinus wyjechał; więc [Ananiasz] zwołał Sanhedryn i stawił przed sądem **Jakuba, brata Jezusa zwanego Chrystusem**, oraz kilku innych. Oskarżył ich o naruszenie prawa i skazał na ukamienowanie”.

Dawne Dzieje Izraela, XX, 9.1

Historyczność osoby Jezusa Chrystusa

„W owym czasie pojawił się Jezus, człowiek mądry, jeśli w ogóle nazwać go należy człowiekiem; dokonywał, bowiem rzeczy niezwykłych, był nauczycielem ludzi, którzy z radością garną się do prawdy i zarówno wielu Żydów, jak i wielu Greków przyciągnął do siebie. On to był Chrystusem. Na podstawie oskarżenia wniesionego przez najznakomitszych u nas mężów Piłat skazał go na ukrzyżowanie, ale jego dawni przyjaciele nie przestali go miłować; bo trzeciego dnia ukazał się im znowu żywy, tak jak przepowiedzieli boscy prorocy, którzy głosili też bardzo wiele innych zdumiewających zapowiedzi o jego osobie. Jeszcze dziś istnieje społeczność, która od jego miana otrzymała nazwę chrześcijan”.

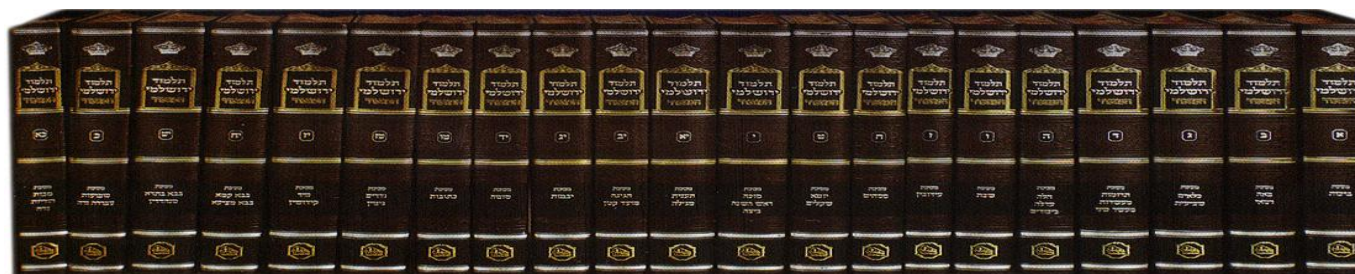
Dawne Dzieje Izraela, XVIII, 63-64

Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Łomży

Historyczność osoby Jezusa Chrystusa

Talmud - (od hebrajskiego talmud = nauka, studium). Jest to zbiór tradycji żydowskich, zwłaszcza prawniczych. Powstawał od II do VI wieku. Tekst był bardzo skrupulatnie strzeżony. Jakiegokolwiek dodatkowe wpisy były niemożliwe. Sami talmudyści byli bardzo nieprzyjaźnie ustosunkowani do chrześcijan. Stąd świadectwo Talmudu jest bardzo cenne:

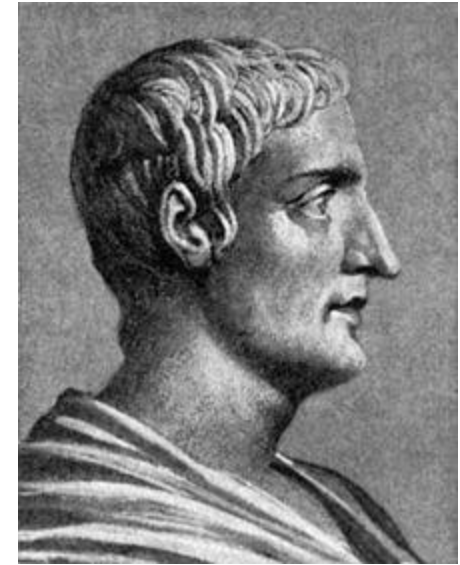
Historyczność osoby Jezusa Chrystusa

„W wigilię Paschy został zabity Jezus. Herod ogłosił: On zostanie wyprowadzony za mury na ukamienowanie, ponieważ zajmował się magią i zwiódł Izraela czyniąc go apostatą. Jeżeli kto ma coś na jego obronę, niech wystąpi. Ponieważ nikt nie powiedział nic na jego obronę, dlatego zabito go w wigilię Paschy”.

Sanhedrin, 43a

Historyczność osoby Jezusa Chrystusa

Rzymski historyk i senator **Tacyt**, w „*Rocznikach*” (*Annales*), dotyczących roku 115 n.e., omawiając prześladowania chrześcijan za cesarza Nerona, opisał egzekucję Jezusa oraz działalność wczesnych chrześcijan w Rzymie:

Historyczność osoby Jezusa Chrystusa

„Atoli ani pod wpływem zabiegów ludzkich, ani darowizn, albo ofiar błagalnych na rzecz bogów nie ustępowała hańbiąca pogłoska, lecz wierzono, że pożar [Rzymu] był nakazany. Aby więc ją usunąć, podstawił Neron winowajców i dotknął najbardziej wyszukanymi kaźniami tych, których znienawidzono dla ich sromot, a których gmin chrześcijanami nazywał. Początek tej nazwie dał Chrystus, który za panowania Tyberiusza skazany był na śmierć przez prokuratora Poncjusza Piłata; a przytłumiony na razie zgubny zabobon znowu wybuchnął, nie tylko w Judei, gdzie się to zło wylęgło, lecz także w stolicy, dokąd wszystko, co potworne albo sromotne, zewsząd napływa i licznych znajduje zwolenników”.

Annales, 15, 44

Historyczność osoby Jezusa Chrystusa

Tacyt wyraźnie wskazuje w swoim opracowaniu m.in. na:

- istnienie w owym czasie gmin chrześcijan
- na Chrystusa jako założyciela tych gmin
- skazanie na śmierć Chrystusa przez prokuratora Poncjusza Piłata.

Historyczność osoby Jezusa Chrystusa

Pliniusz Młodszy (61-112 n.e.), był zarządcą cesarza Trajana w Bitynii w Azji Mniejszej i prawnikiem rzymskim, który pozostawił wiele listów do władców lub uznanych historyków i kronikarzy. Mają one obecnie bardzo dużą wartość historyczną. W swoim liście pisanym ok. roku 112 do cesarza opisuje swoje metody sądenia chrześcijan oraz wspomina, że w zarządzanej przezeń prowincji chrześcijanie byli bardzo liczni.

Historyczność osoby Jezusa Chrystusa

"Nigdy nie brałem udziału w procesie przeciwko chrześcijanom, dlatego nie wiem, co i jak należy karać i jak prowadzić śledztwo (...). Zapomnieli zaś, że cała ich wina czy błąd polega na tym, że zwykli byli w wyznaczonym dniu zgromadzać się przed świtem i modlitwę do Chrystusa, jakby do Boga, wspólnie odmawiać".

„[...]mieli zwyczaj zbierać się w oznaczonym dniu przed świtaniem i wygłaszać hymn Chrystusowi jakoby Bogu, że następnie wzajemnie się przysięgą zobowiązywali nie, by knuć jakąś zbrodnię, lecz by nie popełniać kradzieży, rozboju, cudzołóstwa, by dotrzymywać słowa i zwracać depozyty na żądanie”.

Historyczność osoby Jezusa Chrystusa

Pliniusz potwierdza tym świadectwem:

- organizację gmin chrześcijańskich
- odniesienie do Chrystusa uznawanego jako Boga.

Historyczność osoby Jezusa Chrystusa

Gajus Swetoniusz Trankwillus (75-150 n.e.) - Historyk rzymski, sekretarz cesarzy Trajana i Hadriana, miał dostęp do cesarskiego archiwum. Pozostawił po sobie biografie pierwszych 12 cesarzy rzymskich. W „*Żywotach cesarów*” napisał, że około 49 roku n.e. cesarz Klaudiusz, panujący w latach 41-54 n.e.: **„Wyrzucił z Rzymu wszystkich Żydów, którzy ciągle wywoływali rozruchy, podburzeni przez niejakiego Chrestosa.”** („Żywot Klaudiusza”).

Nie jest to jednak jedyne odniesienie do chrześcijan w pismach Swetoniusza. Opisując życie Nerona odnotował on: **„Wymierzył również karę chrześcijanom, ludziom wyznającym nowy i bezbożny zabobon.”** („Żywot Nerona”).

Historyczność osoby Jezusa Chrystusa

Mara bar-Serapion - był filozofem stoickim z Syrii, przez wielu rozpoznany jak dostarczyiciel najstarszych informacji o Jezusie. Jego list napisany został ok. 40 lat po ukrzyżowaniu Chrystusa tj. ok. po roku 73 n.e. Listy, jakie pisze Serapion były wysłane z więzienia, w którym został on osadzony przez Rzymian, pisał je do swego syna. Odwołuje się w nich do Pitagorasa, Sokratesa oraz do Mądrego Króla, którego zgładzili Żydzi.

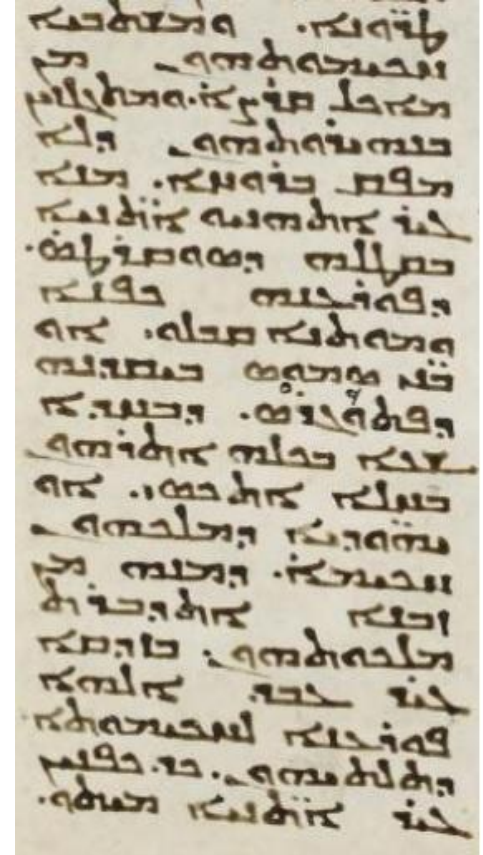
Historyczność osoby Jezusa Chrystusa

"- jaką korzyść odnieśli mieszkańcy Aten zabijając Sokratesa? Głód i plaga ich spotkała jako kara za ich przestępstwo. Jaką korzyść odnieśli ludzie z Samos ze spalenia Pitagorasa? W jednej chwili ich ziemia pokryła się piaskiem. Jaką korzyść odnieśli Żydzi dokonując egzekucji swojego Mądrego Króla? Po tym właśnie upadło ich królestwo. Bóg sprawiedliwie pomścił tych trzech mądrych ludzi: Ateńczycy umarli z głodu, Samoszczycy zostali zmiażdżeni przez morze; Żydzi zrujnowani i wygnani ze swojej ziemi, żyją w całkowitej desperacji. Ale Sokrates całkiem nie umarł; przeżył w naukach Platona. Pitagoras całkiem nie umarł; przeżył w posągu Hery. Również Mądry Król całkiem nie umarł; przeżył w naukach, które pozostawił"

Historyczność osoby Jezusa Chrystusa

Oryginał tego list znajduje się w Muzeum Brytyjskim i interpretuje się go jako jeden z wczesnych dowodów na historycznego Jezusa. Odniesienie do „mądrego króla” jako Jezusa jest według badaczy oczywiste, gdyż takie przedstawienie dotyczące Mądrego Króla, a jednocześnie nauczającego Żyda oraz zgładzonego przez Żydów w tamtym okresie jest bezpodstawnie ewidentne i historycznie pasuje jedynie do Chrystusa i nikogo więcej.

image:<https://streetapologist.wordpress.com/2013/09/20/mara-bar-serapion-on-jesus/>

Historyczność osoby Jezusa Chrystusa

Lukian z Samosat ok. 120 do ok. 190 był satyrykiem i retorykiem rzymsko-asyryjskim piszącym w języku greckim. Pisał pogardliwie o Jezusie i Jego wyznawcach. Uważany jest za twórcę satyry społecznej.

źródło: Wikipedia, licencja: <http://pl.wikipedia.org/w/index.php?title=Plik:Lucianus.jpg&filetimestamp=20090419141120>

Historyczność osoby Jezusa Chrystusa

"do dzisiaj czczą oni, jak wiadomo tamtego człowieka, ukrzyżowanego w Palestynie za to, że wprowadził te nowe obrzędy wśród ludzi. Żywią oni, nieszczęśliwi przekonanie, że są nieśmiertelni i że ich życie trwać będzie na wieki. Lekceważą śmierć i wielu z nich dobrowolnie się jej poddaje. Nadto powiedziały im, że wszyscy są braćmi z chwilą, gdy się nawrócą, wyprą się bogów helleńskich, oddadzą cześć temu ukrzyżowanemu mędrcom oraz będą przestrzegać jego praw. Do wszystkiego odnoszą się z lekceważeniem i uważają wszystko za dobro wspólne".

Śmierć Peregrinosa

Historyczność osoby Jezusa Chrystusa

Thallus – był historykiem piszącym w języku greckim, opisującym wojnę trojańską. W jego nielicznych zapiskach, jakie przetrwały do naszych czasów, zachował się ten, który opisuje ciemności, jakie zapanowały na skutek zaćmienia Słońca w czasie egzekucji Jezusa Chrystusa. Wzmianka ta została zacytowana w 221 roku n.e. przez historyka Juliusza Afrykańczyka i ma uzasadnienie w wydarzeniach opisanych w Ewangelii:

Historyczność osoby Jezusa Chrystusa

Flegon - grecki pisarz i historyk, wyzwolenc cesarza Hadriana, żył w II w. n.e. Mieszkał przez wiele lat na Sycylii jego *Kroniki* zachowały się tylko w niewielkiej części w pismach Juliusza Afrykańczyka. Flegon w ślad za Tallusem potwierdza ciemności zalegająca ziemię po ukrzyżowaniu Chrystusa, próbując to tłumaczyć nazbyt racjonalnie: "W czasach cesarza Tyberiusza doszło do zaćmienia słońca podczas pełni księżyca."

Kroniki 18:1

Historyczność osoby Jezusa Chrystusa

Co można pokazać?????

<https://www.youtube.com/watch?v=fwi3Q2E8HQ0>

<https://www.youtube.com/watch?v=CF2zfEihphI>

Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Łomży

Jezus – prawdziwy człowiek

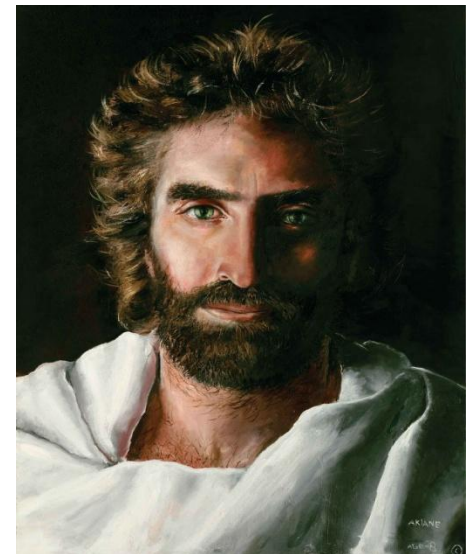
Ćwiczenia w grupach:

I. Portret psychologiczny Jezusa
(temperament , cechy charakteru)

II. Hierarchia wartości

III. Co cechowało relacje Jezusa
z innymi ludźmi?

IV. Co cechowało relację Jezusa
z Ojcem?

WANTED

Poszukuję się Jezusa Chrystusa!!!

Pseudonimy: Mesjasz, Syn Boży, Król Królów, Król Pokoju itp. Znany On jest jako przywódca pewnej tajnej organizacji.

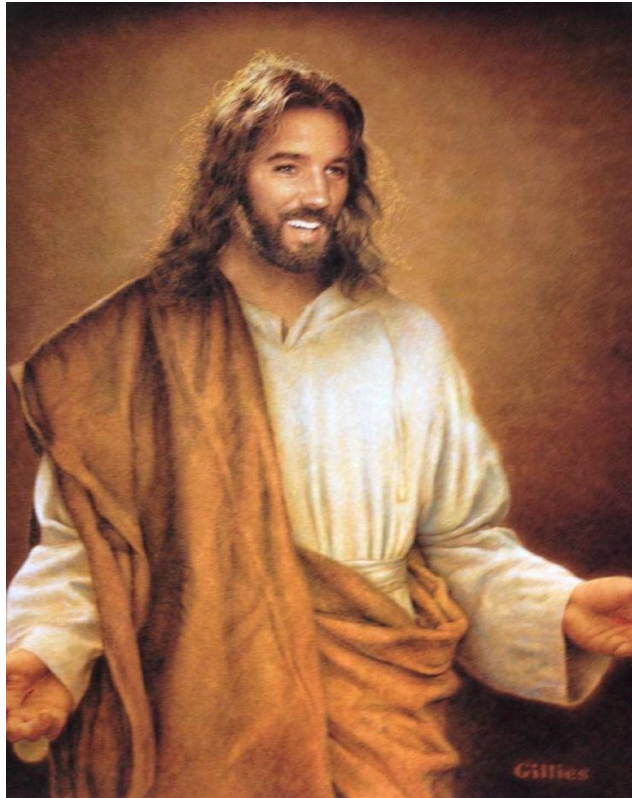
Poszukuje się Go z powodu dokonywania następujących przestępstw: cudownych uzdrowień, nielegalnej produkcji wina i rozdawania żywności bez licencji państwowej, zakłócania spokoju kupcom; kontaktów z kryminalistami, z elementem aspołecznym, wywrotowcami, prostytutkami i inną hołotą; rozgłaszania, że z ludzi dorosłych uczyni dzieci Boże.

Rysopis: długie włosy, wąsy, broda, uboga szata, na nogach sandały. Najczęściej przebywa wśród biedoty, aczkolwiek ma kilku bogatych i wpływowych przyjaciół, z którymi spotyka się na wieczornych rozmowach. Często ucieka na pustynię.

Ostrzeżenie: ten Mężczyzna jest nadzwyczaj niebezpieczny; Jego płomienne wezwania i apele są groźne przede wszystkim dla młodzieży. On głosi, że zmienia ludzi i czyni ich wolnymi.

Uwaga: Człowiek ten przebywa wciąż jeszcze na wolności. Za wskazanie miejsca Jego pobytu wyznaczono nagrodę w wysokości 30 srebrników. Anonimowość gwarantowana! Za pomoc udzielaną poszukiwanemu, jak i świadome wprowadzanie w błąd, grozi wysoka kara pieniężna i długoletnie więzienie.

Jezus – prawdziwy człowiek

„Jezus jest wspólną chwałą tych wszystkich, którzy w sobie noszą ludzkie serca[...]. W Nim streszcza się wszystko, co w naszej ludzkiej naturze jest wzniosłe i dobre. Dobro ludzkości przeważało u Niego więcej niż u kogokolwiek innego”.

Ernest Renan, Życie Jezusa.

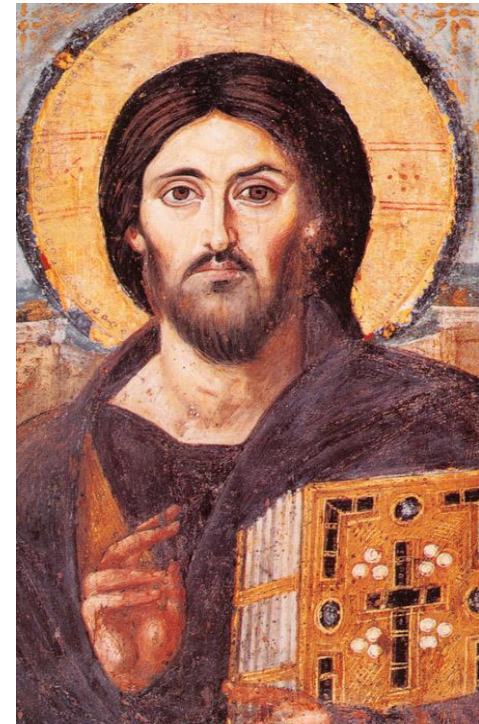
Jezus – prawdziwy człowiek

„Syn Boży... ludzkimi rękoma pracował, ludzkim myślał umysłem, ludzką działał wola, ludzkim sercem kochał, urodzony z Maryi Dziewicy, stał się prawdziwie jednym z nas, we wszystkim do nas podobnym oprócz grzechu.”

Sobór Watykański II, konst. Gaudium et spes,
22

Jezus – Bóg i człowiek

W starożytności chrześcijańskiej nikt nie zaprzeczał istnieniu Jezusa Chrystusa. Jednak obok prawowiernej nauki głoszącej, że jest On Synem Bożym współistotnym Ojcu, posiadającym dwie integralne i niez mieszane natury (człowieczeństwo i Bóstwo) istniały też opinie prowadzące Go do sfery czysto ludzkiej albo też deprecjonujące Jego człowieczeństwo.

Kim był Jezus Chrystus? Świadectwo Pisma Świętego

Teologia nie ma bezpośredniego dostępu do postaci Chrystusa. Bada ona przekaz wiary Kościoła o Jezusie Synu Bożym zawarty w Piśmie Świętym.

Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Łomży

Kim jesteś DLA MNIE, Panie?!

Jaki fragment Pisma Świętego zawiera najistotniejszą dla mnie prawdę o Jezusie?

Tak bowiem Bóg umiłował świat, że Syna swego Jednorodzonego dał, aby każdy, kto w Niego wierzy, nie zginął, ale miał życie wieczne.

SZUKAM WŁAŚNIE CIEBIE - JEZUS

Albowiem Syn Człowieczy przyszedł szukać i zbawić to, co zginęło. - Łukasza 19:10

Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Łomży

Kim był Jezus Chrystus?

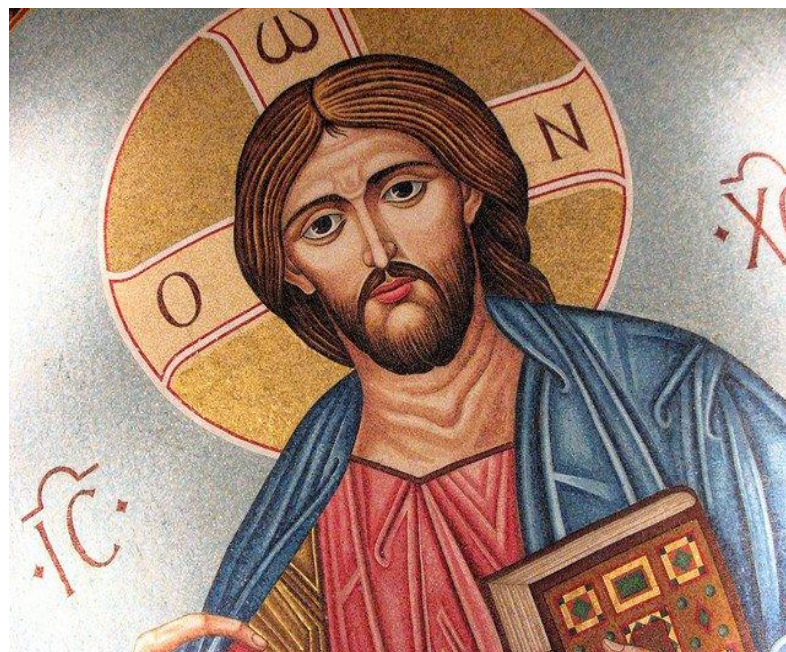
Świadectwo Pisma Świętego

Świadectwa ewangeliczne nie są kroniką życia Jezusa, ani rodzajem biogramu. Celem, dla którego ewangeliści je napisali, nie było poinformowanie nas o historycznym życiu Jezusa, lecz to, **byśmy uwierzyli**, że jest On Synem Bożym posłanym na świat **dla objawienia Boga i zbawienia człowieka.**

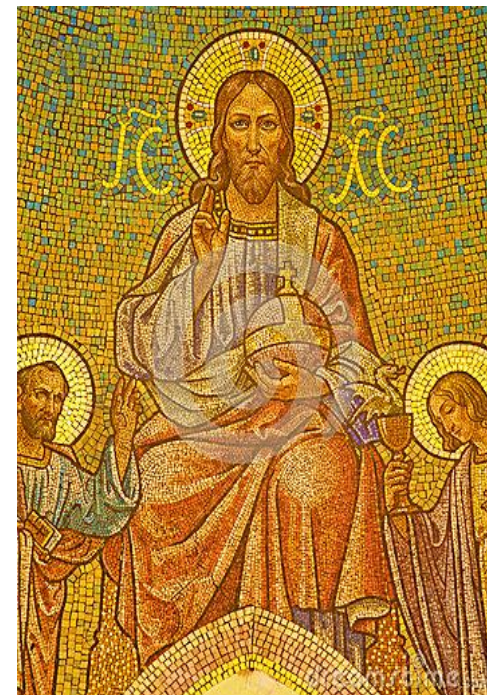
Odwieczne istnienie Syna Bożego

Praegzystencja (łac. *prae*-przed, *existere*-istnieć) Chrystusa to sposób Jego bytowania przed momentem poczęcia w łonie Maryi.

Odwieczne istnienie Syna Bożego

Teologia podkreśla, że Jesus Chrystus jako Syn Boży jest drugą Osobą Trójcy Świętej. Chrystus jako Syn Boży pochodzi od Ojca przez **zrodzenie**, jednakże zrodzenia tego nie można pojmować na sposób ludzki, ponieważ w Bogu nie ma nic z materii. Bóg Ojciec rodzi Syna **odwiecznie** Syna, udzielając Mu samego siebie. Bóg pozostaje jeden bo Ojciec i Syn są jednym co do istoty Bogiem. Jezus – Logos, jako odrębny byt osobowy, jest Synem zrodzonym z myśli Ojca i jako najpełniej i najdoskonalej współistotny Ojcu może mówić: „Wszystko co ma Ojciec jest moje” (J 16, 15).

Odwieczne istnienie Syna Bożego

Prawdę o przedwiecznym istnieniu Syna Bożego potwierdza Pismo Święte. Jan Apostoł nazywa Chrystusa **Słowem**, Osobą różną od Ojca, równocześnie samym Bogiem: „Na początku było Słowo a Słowo było u Boga, i **Bogiem było Słowo**” (J 1,1).

Jezus istniał z Ojcem i współuczestniczył w dziele stworzenia: „Wszystko przez Nie się stało, a bez Niego nic się nie stało, co się stało” (J 1,3).

Odwieczne istnienie Syna Bożego

Z prologiem *Ewangelii według św. Jana* wiąże się ściśle tekst *Listu św. Pawła do Kolosan (1,15-16)*. Apostoł Paweł, mówiąc o Jezusie Chrystusie który jest „obrazem niewidzialnego Boga”, gdyż „w Nim zostało stworzone wszystko, i to, co w niebie, i to, co na ziemi” ukazuje Jezusa jako myśl Bożą, będącą Jego niestworzonym i najdoskonalszym obrazem zrodzonym z Bożej istoty.

Odwieczne istnienie Syna Bożego

Przedwieczne Bóstwo Chrystusa poświadczają również Jego wypowiedź odnotowana przez św. Jana: „Zanim Abraham stał się, JA JĘSTEM” (8,58) oraz stwierdzenie św. Pawła zawarte w *Liście do Filipian*: „On istniejąc w postaci Bożej, nie skorzystał ze sposobności, aby na równi być z Bogiem, lecz ogołocił samego siebie, przyjąwszy postać sługi, stawszy się podobnym do ludzi. A w zewnętrznym przejawie uznany za człowieka” (2,6-7).

Tajemnica Wcielenia

Wcielenie oznacza, że Syn Boży stał się człowiekiem. Tajemnicę tę wyraził Jan Apostoł stwierdzeniem: „Słowo stało się ciałem i zamieszkało wśród nas” (J 1,14).

Tajemnica Wcielenia

Przyjęcie ludzkiej natury przez Syna Bożego nie powoduje umieszczenia wielkości i chwały Boga. Chrystus stając się człowiekiem, posiada **ciało i duszę** zjednoczone w Osobie Syna Bożego. Syn Boży, odwiecznie pochodzący od Boga Ojca w określonym momencie czasu za sprawą Ducha Świętego przyjął człowieczeństwo z Najświętszej Maryi Panny i przyszedł na świat. Osoba Boska, nie przestając stanowić jedności z Bogiem Ojcem, zaczęła żyć po ludzku.

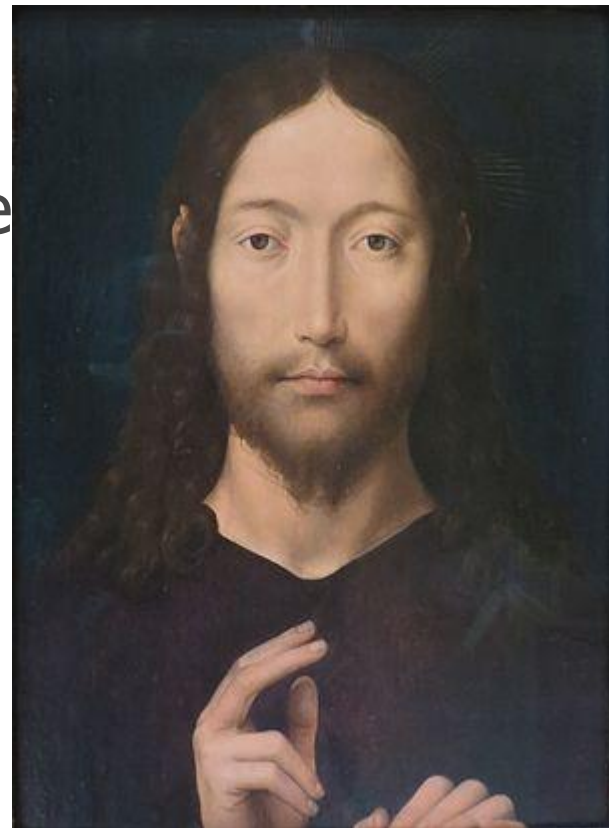

Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Łomży

Chrystologia - początki

Od początków chrześcijaństwa starano się w jakiś sposób określić tajemnicę Jezusa Chrystusa – Człowieka, który jest równocześnie Synem Bożym, albo też tajemnicę Syna Bożego, który stał się człowiekiem. Chcąc podtrzymać wiarę w jednego Boga, należało odpowiedzieć na pytanie, co znaczy, że Syn Boży stał się człowiekiem, i w jakim sensie można mówić o zjednoczeniu w Jezusie Chrystusie Bóstwa z człowieczeństwem.

Chrystologia - początki

Nauka o Chrystusie była monoteistyczna, ale zakładała troistość w Bogu. Burzyła przez to dotychczasowy świat pojęć religii mojżeszowej i religii pogańskich. Religie te widziały w niej zagrożenie i starały się ją zwalczyć. Chrystologia przez to od początku miała charakter **apologetyczny**.

Chrystologia - początki

Błędy w chrystologii pierwszych wieków miały najczęściej podłoże gnostyckie. O przenikaniu tych prądów do chrześcijaństwa wiemy lepiej i więcej dzięki odkryciu w latach 1945—46 biblioteki gnostyckiej z Nag Hammadi w Górnym Egipcie. Do najbardziej znanych gnostyków zaliczano Bazylidesa, Walentyna i Marcjona.

The Nag Hammadi Codices

Chrystologia - początki

Gnostycyzm w wierze był odmianą racjonalizmu. W chrystologii związany był z doketyzmem.

DOKETYZM (gr. dokein – wydawać się, zdawać się) jest poglądem chrystologicznym głoszącym, że Jezus Chrystus miał tylko ciało pozorne albo niebiańskie (eteryczne). Konsekwencją tych założeń było stwierdzenie, że tylko pozornie cierpiał i umarł. Teologicznie został przewyciężony na Soborze Chalcedońskim (451 r.)

Chrystologia - początki

Naukę gnostyków zwalczało wielu Ojców Kościoła i pisarzy starochrześcijańskich:

- ❖ Ignacy Antiocheński (+107) – powiązał chrystologię z soterologią. Podkreślał wiekiowość Bóstwa jak i prawdziwość człowieczeństwa w Chrystusie,
- ❖ Justyn (+ ok. 167) – Wykazywał, że Jezus jest prawdziwym Mesjaszem i Bogiem, powiązał chrystologię z soterologią i mariologią,
- ❖ Ireneusz (+ok . 202) – zwalczał fałszywe poglądy na naturę Chrystusa. Chrystologii nadał charakter historiozobawczy i kosmiczny. Jako pierwszy użył terminu *sarkosis* (wcielenie),
- ❖ Tertulianie (+ 222) – podkreślał realizm ciała Chrystusa, bronił integralności substancji boskiej i ludzkiej w Chrystusie.

Chrystologia - początki

W dziejach myśli chrześcijańskiej dominują dwa zasadnicze ujęcia ukazane przez Ewangelie: o Jezusie jako człowieku przyjętym do jedności Osoby Syna Bożego – czego uczy głównie **szkoła antiocheńska**, i o Jezusie jako Synu Bożym, który przyjął człowieczeństwo – na co wskazuje **szkoła aleksandryjska**. Miały one zdecydowany wpływ na kształtowanie się prawd wiary dotyczących tajemnicy Jezusa Chrystusa, w którym Boska natura złączyła się z ludzką w jednej Osobie Syna Bożego. Stanowiły zarzewie sporu, ale również wywarły znaczny wpływ na orzeczenia pierwszych soborów.

Pierwsze sobory

Sobór w Nicei (325 r.)

Reakcja na poglądy Ariusza, który głosił, że jest tylko jeden Bóg, odwieczny Bóg-Ojciec. Chrystus jest stworzony, jak my. Przez Boga-Ojca został obdarzony boską mocą i przyjęty jako Syn. Zaprzeczył współistotności Chrystusa z Ojcem.

Pierwsze sobory

Wyznanie wiary Soboru Nicejskiego I, prawdę o przedwiecznym Bóstwie Chrystusa wyraża w słowach: „Wierzymy... w jednego Pana Jezusa Chrystusa, Syna Bożego, Jednorodzonego, narodzonego z Ojca, to jest z istoty (substancji) Ojca (ek tes ousias tou Patros), Boga z Boga, światło ze światłości, Boga prawdziwego z Boga prawdziwego, narodzonego, nie uczynionego, współistotnego Ojcu (homoousion to Patri), przez którego wszystko się stało, co jest w niebie i na ziemi” – **współistotność Syna z Ojcem.**

Pierwsze sobory

Sobór w Konstantynopolu (381 r.)

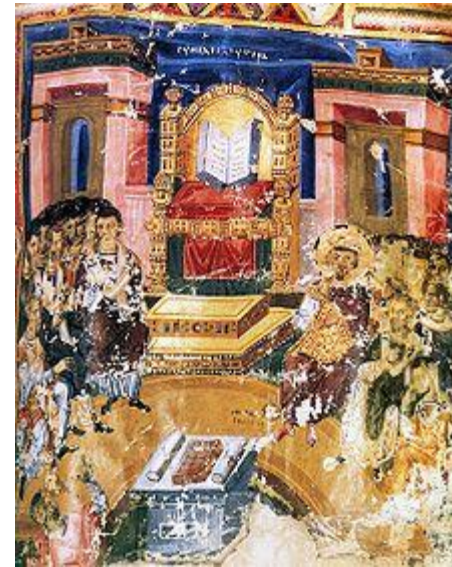
Reakcja na poglądy Apolinarego z Laodycei. Uznawał on Bóstwo Chrystusa i obecność w nim duszy zmysłowej, jednak negował posiadanie przez Jezusa ludzkiego umysłu i ludzkiej woli. Uważał, że w Chrystusie Boski Logos zajął miejsce duszy rozumnej. Inaczej mówiąc, człowieczeństwo przyjęte przez Jezusa we wcieleniu nie było kompletne bo brakowało w nim znaczącego czynnika osobowości. Apolinary wierzył zatem, że Jezus był tylko częściowo człowiekiem. Tym samym podważał realizm zbawienia.

Pierwsze sobory

Chrystologię Apolinarego potępiły synody w Aleksandrii (362 r.), Rzymie (374, 377 r.) i Antiochii (379 r.) oraz **Sobór Konstantynopolski I (381 r.)**.

Na synodzie w Rzymie w 382 r., zwołanym przez papieża Damazego, dołączono kanon siódmy, który brzmi:

„Wyłączamy ze społeczności wiernych tych, którzy twierdzą, że Słowo Boże mieszkało w ciele ludzkim zamiast rozumnej i duchowej duszy, ponieważ Syn — to znaczy Słowo Boże — nie przebywał w ciele, zajmując miejsce duszy rozumnej i duchowej, ale przyjął i zbawił taką duszą, jak nasza, rozumną i duchową, lecz bez grzechu” .

Pierwsze sobory

Sobór w Efezie (431 r.)

Reakcja na poglądy Nestoriusza. Podkreślał on realność i pełnię ludzkiej natury Jezusa Chrystusa, ale wypowiadał się o niej jako o rzeczywistości odrębnej od natury Słowa - Logosu. Odrzucił naukę o *communicatio idiomatum*, która przyjmowała współorzekanie przymiotów boskich i ludzkich w odniesieniu do Chrystusa.

Maryję nazywał Matką Chrystusa (Christotokos)
Maryja zrodziła człowieka, narzędzie Bóstwa, a nie Boga (Theotokos).

Pierwsze sobory

Na obradach Soboru uznano istnienie dwóch natur w jednej Osobie Jezusa Chrystusa oraz ogłoszono ku radości wiernych, że Maryja jest Bogurodzicą (Theotokos).

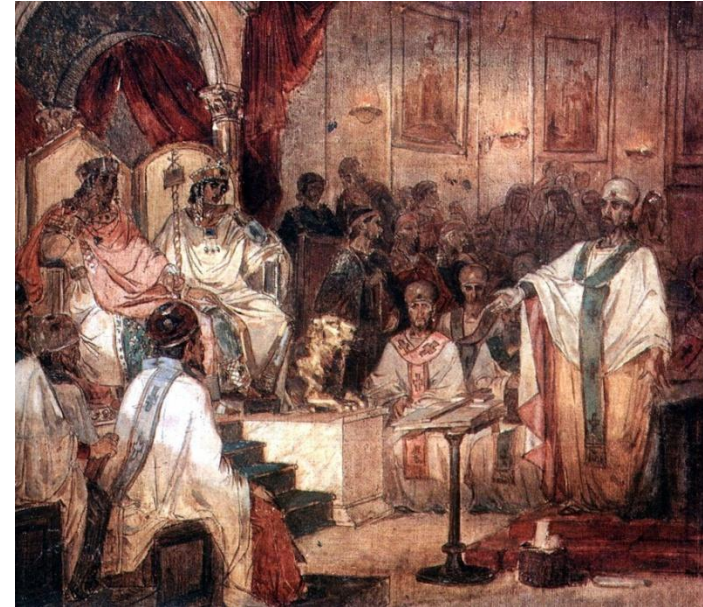
„Wierzimy więc, że Pan nasz Jezus Chrystus, jedyny Syn Boga, Bóg prawdziwy i człowiek doskonały, złożony z duszy rozumnej i ciała, zrodzony z Ojca przed wiekami według Bóstwa, narodzony w ostatnich czasach dla nas i dla naszego zbawienia z Maryi Dziewicy jako człowiek, jest współistotny Ojcu co do Bóstwa i współistotny nam co do człowieczeństwa. Ponieważ nastąpiło zjednoczenie dwóch natur, dlatego wyznajemy jednego Chrystusa, jednego Syna, jednego Pana.”

Pierwsze sobory

Sobór w Chalcedonie (451 r.)

Powodem zwołania był monofizytyzm. Pogląd wywodzący się od Eutychesa. Uznawał on wprawdzie w Chrystusie dwie natury, ale takie, które w momencie Wcielenia utworzyły jedną odrębną; boska natura wchłonęła ludzką podobnie jak woda w morzu wchłania w siebie wpuszczoną do niej kroplę miodu. Jezus posiadał więc swoistą, jedną naturę (bosko-ludzką).

Pierwsze sobory

Sobór Chalcedoński uchwalił następującą definicję chrystologiczną:

„Idąc za świętymi Ojcami wszyscy jednogłośnie uczymy wyznawać, że jest jeden i ten sam Syn, Pan nasz Jezus Chrystus, doskonały w Bóstwie i doskonały w człowieczeństwie, prawdziwy Bóg i prawdziwy człowiek, złożony z rozumnej duszy i ciała, współistotny Ojcu co do Bóstwa, współistotny nam co do człowieczeństwa, we wszystkim nam podobny oprócz grzechu (Hbr 4, 15).

Przed wiekami z Ojca zrodzony jako Bóg, w ostatnich zaś czasach dla nas i dla naszego zbawienia narodził się jako człowiek z Maryi Dziewicy, Bożej Rodzicielki; jeden i ten sam Chrystus Pan, Syn Jednorodzony ma być uznany w dwóch naturach **bez pomieszania, bez zamiany, bez podziału i bez rozłączenia**. Nigdy nie została usunięta różnica natur przez ich zjednoczenie, lecz właściwości każdej z nich są zachowane i zjednoczone w jednej osobie, w jednym współistnieniu. Nie można go dzielić na dwie osoby ani ich w Nim rozróżniać, ponieważ jest jeden i ten sam Syn Jednorodzony, Słowo Boże, Pan Jezus Chrystus, jak przedtem prorocy nauczali o Nim, jak sam Jezus Chrystus o tym nas pouczył i jak nam przekazał Symbol Ojców”.

Św. Augustyn z Hippony

Chrystologia Augustyna wyrastała z trynitologii, w swym dziele *De Trinitate*, które pisał przez dwadzieścia lat (399—419), umieścił naukę o Chrystusie wśród rozważań o Trójcy Świętej.

Św. Augustyn z Hippony

Chrystus jest współistotny Ojcu i wraz z Ojcem posiada jedną naturę.

„Bóg i Bóg, obydwaj — jeden Bóg; wszechmogący i wszechmogący, obydwaj — jeden wszechmogący”.

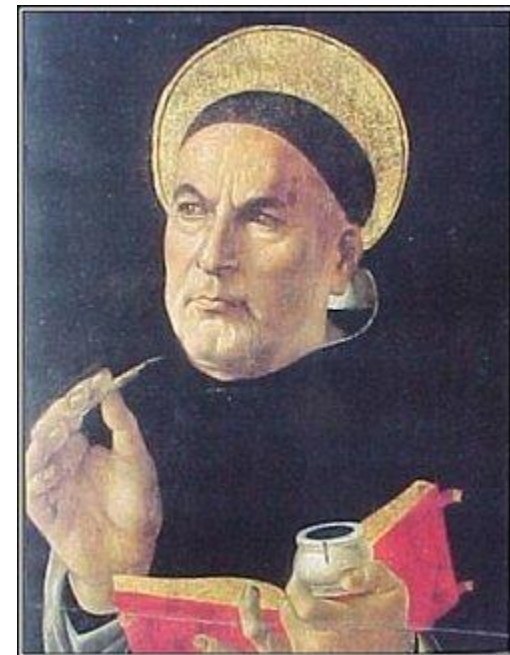
Chrystus jest też doskonałym człowiekiem.

„Bo tak Słowo Ciałem się stało, że Bóstwo, łącząc się z Ciałem, nie zmieniło Bóstwa w Ciało. A przez ten wyraz należy tu rozumieć człowieka, bo w powiedzeniu tym oznaczono całość przez część... Była to natura najzupełniej wolna od wszelkiego w grzechu uwikłania, nie taka jaka z obydwójga płci rodzi się przez pożądliwość ciała, nie związana z przestępstwem, które przez odrodzenie dopiero się zmywa, lecz taka, jakiej z Dziewicy narodzić się przystało, taka, jaką wiara Matki, a nie żądza poczęła”.

Św. Tomasz z Akwinu

Swą chrystologię zawarł w Sumie teologicznej w trzeciej księdze, którą Doktor Anielski opracował pod koniec swego życia. Jest ona najbardziej dojrzała. Całość materiału podzielił Tomasz na 59 kwestii, z których 34 odnosi się do Wcielenia, a 25 do tajemnic narodzenia, ziemskiego życia, śmierci, zmartwychwstania i wniebowstąpienia Chrystusa. Na podstawie prawdy o Wcieleniu

Akwinata nie tylko odpowiadał na pytanie, kim jest Jezus Chrystus, lecz również szeroko rozprawiał o łasce Chrystusa jako głowy Kościoła, o kapłaństwie Chrystusa, dziewictwie Maryi.

Unia hipostatyczna

Wewnętrzna relacja, zjednoczenia Jezusa jako Boga i jako człowieka. Chrystus, będąc jedną Osobą, posiada dwie natury boską i ludzką

Te zjednoczenie posiada następujące cechy:

❖ bez zmiany natur (*immutabiliter* gr. *atreptos*), to znaczy spotkanie ze sobą natury boskiej i ludzkiej w Jezusie Chrystusie nie zmieniło w żaden sposób ani ludzkiej, ani boskiej natury. Każda pozostała sobą ze specyficznymi dla siebie właściwościami.

Unia hipostatyczna

❖ bez pomieszania (*inconfuse* gr. *asynchytos*), to znaczy obydwie natury Jezusa Chrystusa po zjednoczeniu nie uległy pomieszaniu ze sobą. Nie powstała więc jakaś trzecia bosko-ludzka natura. Pozostały dwie odrębne natury, boska i ludzka, a każda z nich zachowała specyficzne dla siebie właściwości.

Unia hipostatyczna

❖ bez rozdzielenia (*indivise* gr. *adaietos*), to znaczy mimo obecności dwóch natur w Jezusie Chrystusie po Wcieleniu nie było dwóch osób, lecz jedna Jezusa Chrystusa, w której spotkało się ze sobą bóstwo i człowieczeństwo. Nie wolno więc rozdzielać Jezusa Chrystusa Boga od Jezusa Chrystusa człowieka.

Unia hipostatyczna

❖ bez rozłączenia (*inseparabiliter* gr. *achoristos*), to znaczy, że po Wniebowstąpieniu Jezusa Chrystusa natura ludzka nie odłączyła się od boskiej. Tak więc Jezus Chrystus również po wniebowstąpieniu pozostał w pełni Bogiem i w pełni człowiekiem.

Natury w Jezusie Chrystusie - KKK

KKK 479 W czasie ustalonym przez Boga wcielił się Jedyiny Syn Ojca, wieczne Słowo, to znaczy Słowo i substancjalny Obraz Ojca; nie tracąc natury Boskiej, przyjął naturę ludzką.

KKK 481 Chrystus ma dwie natury, Boską i ludzką, nie pomieszane, ale zjednoczone w jednej Osobie Syna Bożego.

KKK 464 Jedyne i całkowicie wyjątkowe wydarzenie Wcielenia Syna Bożego nie oznacza, że Jezus Chrystus jest częściowo Bogiem i częściowo człowiekiem, ani że jest ono wynikiem niejasnego pomieszania tego, co Boskie, i tego, co ludzkie. Syn Boży stał się prawdziwie człowiekiem, pozostając prawdziwie Bogiem. Jezus Chrystus jest prawdziwym Bogiem i prawdziwym człowiekiem. Kościół musiał bronić tej prawdy wiary i wyjaśniać ją w pierwszych wiekach, odpowiadając na herezje, które ją fałszowały.

Natury w Jezusie Chrystusie - KKK

KKK 465 Pierwsze herezje negowały nie tyle Bóstwo Chrystusa, ile raczej Jego prawdziwe człowieczeństwo (doketyzm gnostycki). Od czasów apostoelskich wiara chrześcijańska kładła nacisk na prawdziwe Wcielenie Syna Bożego, który "przyszedł w ciele" (Por. 1 J 4, 2-3; 2 J 7). W trzecim wieku Kościół na synodzie w Antiochii musiał orzec przeciw Pawłowi z Samosaty, że Jezus Chrystus jest Synem Bożym przez naturę, a nie przez przybranie (adopcję). Pierwszy sobór powszechny w Nicei w 325 r. wyznaje w swoim *Credo*, że Syn Boży jest "zrodzony, a nie stworzony, współistotny Ojcu" (*homousios*), i potępia Ariusza, który przyjmował, że "Syn Boży pochodził z nicości" (Sobór Nicejski I: DS 130. i "z innej substancji niż Ojciec" (Sobór Nicejski I: DS 126).

Natury w Jezusie Chrystusie - KKK

KKK 466 Herezja nestoriańska widziała w Chrystusie osobę ludzką połączoną z Osobą Boską Syna Bożego. Przeciwstawiając się tej herezji, św. Cyryl Aleksandryjski i trzeci sobór powszechny w Efezie w 431 r. wyznali, że "Słowo, jednocząc się przez unię hipostatyczną z ciałem ożywianym duszą rozumną, stało się człowiekiem" (Sobór Efeski: DS 250). Człowieczeństwo Chrystusa nie ma innego podmiotu niż Boska Osoba Syna Bożego, który przyjął je i uczynił swoim od chwili swego poczęcia. Na tej podstawie Sobór Efeski ogłosił w 431 r). że Maryja stała się prawdziwie Matką Bożą przez ludzkie poczęcie Syna Bożego w swoim łonie: "(Nazywa się Ją Matką Bożą) nie dlatego, że Słowo Boże wzięło od Niej swoją Boską naturę, ale dlatego że narodziło się z Niej święte ciało obdarzone duszą rozumną, z którym Słowo zjednoczone hipostatycznie narodziło się, jak się mówi, według ciała" (Sobór Efeski: DS 251).

Natury w Jezusie Chrystusie - KKK

KKK 467 Monofizyci twierdzili, że natura ludzka jako taka przestała istnieć w Chrystusie, gdyż została przyjęta przez Boską Osobę Syna Bożego. Przeciwstawiając się tej herezji, czwarty sobór powszechny w Chalcedonie w 451 r. wyznał:

Idąc za świętymi Ojcami, uczymy jednogłośnie wyznawać, że jest jeden i ten sam Syn, nasz Pan Jezus Chrystus, doskonały w Bóstwie i doskonały w człowieczeństwie, prawdziwy Bóg i prawdziwy człowiek, złożony z duszy rozumnej i z ciała, współistotny Ojcu co do Bóstwa, współistotny nam co do człowieczeństwa, "we wszystkim... z wyjątkiem grzechu" (Hbr 4, 15). Przed wiekami zrodzony z Ojca jako Bóg, w ostatnich czasach narodził się dla nas i dla naszego zbawienia jako człowiek z Maryi Dziewicy, Bożej Rodzicielki.

Jeden i ten sam Chrystus Pan, Syn Jednorodzony, ma być uznany w dwóch naturach bez pomieszania, bez zamiany, bez podziału i bez rozłączenia. Nigdy nie została usunięta różnica natur przez ich zjednoczenie, lecz właściwości każdej z nich są zachowane i zjednoczone w jednej osobie i w jednej hipostazie (Sobór Chalcedoński: DS 301-302).

Natury w Jezusie Chrystusie - KKK

KKK 468 Po Soborze Chalcedońskim niektórzy uważali ludzką naturę Chrystusa za jakiś rodzaj podmiotu osobowego. Piąty sobór powszechny w Konstantynopolu w 553 r. wyznał przeciw nim o Chrystusie: "Jest tylko jedna hipostaza (czyli osoba), którą jest nasz Pan Jezus Chrystus, *Jeden z Trójcy Świętej* (Sobór Konstantynopolitański II: DS 424). Wszystko w człowieczeństwie Chrystusa powinno więc być przypisywane Jego Osobie Boskiej jako właściwemu podmiotowi (Por. Sobór Efeski: DS 255). nie tylko cuda, lecz także cierpienia (Por. Sobór Konstantynopolitański II: DS 424). a nawet śmierć: "Nasz Pan Jezus Chrystus, który w swoim ciele został ukrzyżowany, jest prawdziwym Bogiem, Panem chwały i Jednym z Trójcy Świętej" (Sobór Konstantynopolitański II: DS 432).

Natury w Jezusie Chrystusie - KKK

KKK 469 Kościół wyznaje w ten sposób, że Jezus jest niepodzielnie prawdziwym Bogiem i prawdziwym człowiekiem. Jest On prawdziwie Synem Bożym, który stał się człowiekiem, naszym bratem, nie przestając przez to być Bogiem, naszym Panem:

"Niezmienny w swoim Bóstwie, przyjął to, co ludzkie" – śpiewa liturgia rzymska (Liturgia Godzin, I, Antyfona do pieśni Zachariasza z Jutrzni 1 stycznia; por. św. Leon Wielki, Sermones, 21, 2-3: PL 54, 12 A). Liturgia św. Jana Chryzostoma głosi i śpiewa: "O Synu Jedyny i Słowo Boga, będąc nieśmiertelny, raczyłeś dla naszego zbawienia przyjąć ciało ze świętej Bożej Rodzicielki i zawsze Dziewicy Maryi. Bez żadnej odmiany stałeś się człowiekiem i zostałeś ukrzyżowany. O Chryste Boże, który przez swoją śmierć zniweczyłeś śmierć, który jesteś Jednym z Trójcy Świętej, uwielbiony z Ojcem i Duchem Świętym, zbaw nas!"

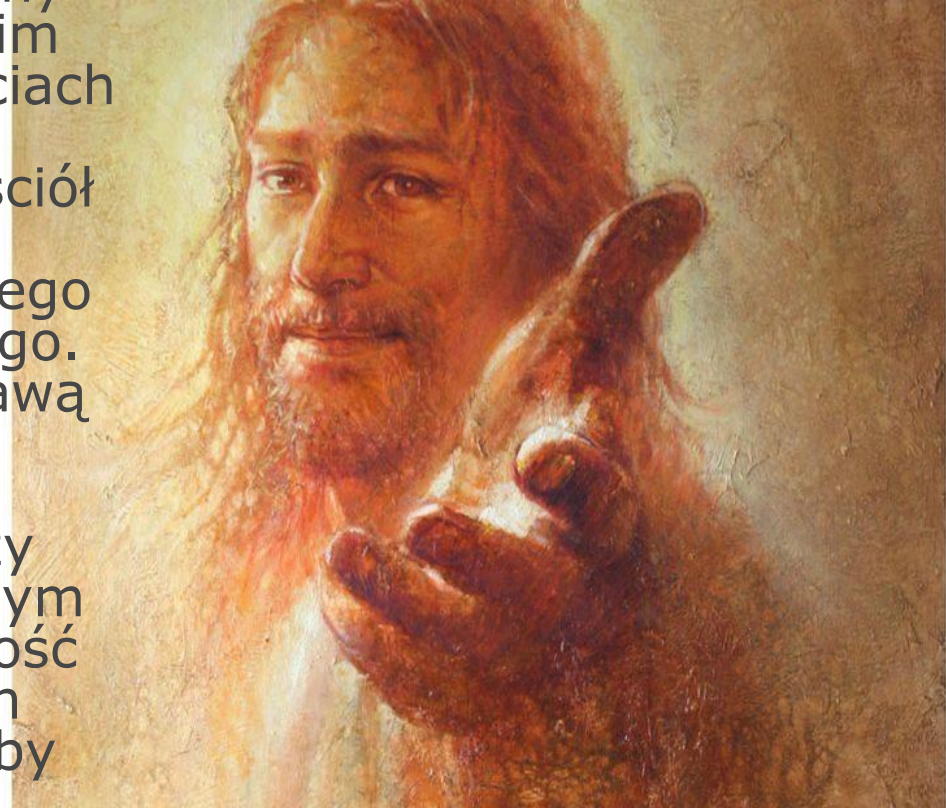
Natury w Jezusie Chrystusie - KKK

KKK 470 Ponieważ w tajemniczym zjednoczeniu Wcielenia "przybrana natura nie uległa zniszczeniu" (Sobór Watykański II, konst. Gaudium et spes, 22). Kościół doszedł w ciągu wieków do wyznania pełnej rzeczywistości ludzkiej duszy Chrystusa, z jej działaniami rozumu i woli, oraz Jego ludzkiego ciała. Równocześnie jednak za każdym razem musiał przypominać, że ludzka natura Chrystusa należy na własność do Boskiej Osoby Syna Bożego, przez którą została przyjęta. Wszystko to, kim On jest, i to, co czyni w niej, należy do "Jednego z Trójcy". Syn Boży udziela więc swojemu człowieczeństwu swojego osobowego sposobu istnienia w Trójcy. Zarówno w swojej duszy, jak w swoim ciele Chrystus wyraża więc po ludzku Boskie życie Trójcy (Por. J 14, 9-10):

Syn Boży... ludzkimi rękoma pracował, ludzkim myślał umysłem, ludzką działał wolą, ludzkim sercem kochał, urodzony z Maryi Dziewicy, stał się prawdziwie jednym z nas, we wszystkim do nas podobnym oprócz grzechu (Sobór Watykański II, konst. Gaudium et spes, 22).

Sobór Watykański II

Zwraca uwagę na fakt, że wcielony Syn Boży jest nam bliski „w swoim Kościele, szczególnie w czynnościach liturgicznych” (KL 7). Wiare w tajemnicę wcielenia wyznaje Kościół przede wszystkim w trzy główne uroczystości: Zwiastowania, Bożego Narodzenia i Objawienia Pańskiego. Wiara w tę tajemnicę jest podstawą chrześcijańskiego humanizmu aprobującego wszystkie ludzkie wartości. Skoro bowiem Syn Boży stał się człowiekiem, to tym samym podniósł do wysokiej rangi godność każdego człowieka. Wcielony Syn Boży stał się nam bliski, jest jakby **naszym bratem**.

MARANA THA!!!!!!!!!!!!

**Chrześcijaństwo to radość z
teraźniejszej obecności Bożej,
objawionej w JEZUSIE.**

Leszek Kołakowski, Jezus ośmieszony

mgr Bogumiła Rzepnicka

Konsultant ds. nauczania religii

(parter, pok. nr 3)

tel: +86 216-42-17 w. 12

e-mail: b.rzepnicka@odnlomza.pl

Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Łomży

